No. 1038 Zaterdag 14 November 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 13 November.

Algemeene Curaçaosche Tentoonstelling.

V.

Een zaak van onbetwistbaar algemeen belang vraagt thans onze aandacht.

Wij zijn genaderd tot de bespreking van de meest gewichtige afdeeling No. VII: *Voederartikelen.*

Al onze krachten moeten aan deze afdeeling worden besteed, zij is de voornaamste en van onberekenbaar nut voor de toekomst onzer Kolonie.

Waarom heerscht hier zoo dikwijls armoede en gebrek? Omdat de oogst zoo herhaaldelijk mislukt. Het voedsel voor mensch en vee ontbreekt, want de zoo noodige regen, die onze gronden vruchtbaar moet maken om de kleine mais te doen ontkiemen en rijpen, blijft weg jaar op jaar.

Slechts twee dingen zijn hier mogelijk.

Of op andere wijzen onze eilanden overvloedig van water voorzien om de gewone mais te laten groeien, zoodat in de meeste gevallen de oogst verzekerd is.

Of een ander [illegible] voeder zoeken.

Het eerste kunnen wij zelf niet; daartoe behoeven wij hulp van anderen.

Het tweede is in ons vermogen en zeer goed uitvoerbaar.

Opdat ons volk, nu, niet sterve van honger, terwijl wij kalm blijven wachten op de hulp uit Holland en ons vee niet omkome bij gebrek aan voeder, zal het verstandig zijn tot het tweede middel onze toevlucht te nemen en zelf aan 't werk te gaan.

Juist een tentoonstelling kan ons hier krachtig helpen en door haar buitengewonen invloed bewerken, wat in de gewone omstandigheden onmogelijk schijnt.

Niemand kan onverschillig blijven bij den ellendigen toestand, waarin wij reeds zoolang verkeeren. Telken jare bestaat er gevaar, dat de oogst van het tegenwoordig volksvoedsel op Curaçao en Bonaire, de kleine mais, mislukt. Zeer dikwijls geschiedt dit ook, minstens ten deele. Herhaaldelijk komt er gebrek aan veevoeder, zoodat groot en klein vee bij massa's sterft.

De eenigste oorzaak is hierin gelegen, dat men zich uitsluitend bepaalt tot het verbouwen van kleine mais, die ons voedsel moet geven voor het volk en tegelijk het hoofdvoeder voor het vee. Mislukt derhalve deze oogst, dan is het gebrek algemeen en alles verloren.

Waarom zou dit niet anders kunnen worden? Moeten wij dan altijd onzeker zijn van onzen oogst en immer met bezorgdheid den regentijd tegemoet gaan uit angst, dat door het [illegible] van den regen de oogst weder mislukte, en mensch en vee opnieuw gebrek lijde aan voedsel voor een jaar lang.

[illegible] geen beter volksvoedsel bekend dan de sorghum vulgare, de gewone kleine maïs, waaraan de bevolking gewend is sedert eeuwen en welke krachtig voedsel geeft. Het zaad kan uitstekend worden bewaard en de stokken leveren een voedzaam veevoeder.

Het zal moeilijk zijn het volk aan ander voedsel te gewennen.

De omstandigheden hebben echter op buitengewone wijze medegeholpen om deze moeilijkheid te overwinnen.

Door gebrek aan het gewone plantzaad, werd dit jaar het arme volk genoodzaakt verschillend zaad uit te zaaien. Indien het weder nu een weinig gunstig is en de oogst van de „Zevenweeksche" maïs, van het Jerusalem Corn, Kaffir Corn, Jellow milo maiz van den Plantenero, en hoe verder ook die andere soorten welke gezaaid werden, heeten mogen, kan gemakkelijk een vergelijking gemaakt worden over de waarde der verschillende soorten. De ondervinding, de beste leermeesteres, zal het volk dan zeggen, dat het voorzichtiger is koorn te zaaien, dat binnen een paar maanden rijpt dan wat langer tijd noodig heeft.

De kleine mais, hoe goed voedsel op zich zelve ook, groeit te langzaam voor onzen regentijd, die zich officieel tot vijf maanden uitstrekt, in werkelijkheid zich tot twee á drie maanden beperkt.

Onder de nieuwe zaden bevinden zich eenige, die snel groeien. Reeds verleden week werd ons gemalen meel aangeboden van koren, dat dit jaar gezaaid was; ook een prachtige volle aar, welke opnieuw voor plantzaad dienen kon. Van dit soort naar men meende, was het mais van Sto. Domingo, zouden er misschien twee á drie oogsten te maken zijn. De stokken hebben wel [illegible] twee-maal geoogst kan worden, zal het resultaat wel hetzelfde wezen. Het is nu maar de vraag, welk soort het snelste groeit, het meest productief is, het best bestand tegen droogte, zon en wormen, het langst bewaard kan worden en het krachtigst voedsel levert.

De Commissie, welke zorg draagt voor afdeeling VII moet voorzorgen nemen, dat zij ten minste eenige halmen en aren van al de verschillende soorten bekomt en liefst van verschillende districten van het eiland, met opgave wanneer zij gezaaid, wanneer zij geoogst zijn, opdat hier althans een volkomen overzicht worde gegeven en het oordeel juist kunne wezen.

Wanneer deze afdeeling volledig is en dit kan zij, wanneer ze goed wordt voorbereid, zal de tentoonstelling reeds alleen hiermede groot nut stichten. Meer water kunnen we tot dusverre moeilijk krijgen, zoeken we dus een goede mais, die bij minder regen groeit en eerder rijp is.

Wil men deze afdeeling ook een sierlijk aanzien geven, dan kan de Commissie reeds nu in onderscheiden lange bakken de verschillende graansoorten uitzaaien, zoodat deze op de tentoonstelling naast elkander geplaatst, als 't ware een proefveld vormen van de verschillende mais, waarbij men het onderscheid nog duidelijken zal kunnen zien. Van de aren behoeven wij niets te zeggen, ons volkje verstaat de kunst daar keurige stapeltjes van te maken en de manden er sierlijk mede te vullen.

Dezelfde proeven kunnen genomen worden met de verschillende inheemsche grassoorten. Zaad is er niet van voorradig of ten minste heel weinig. Men late hier de natuur haar werk dus doen en verzamele zooveel mogelijk, wanneer het rijp is al de soorten van de onderscheidene eilanden.

Bij dit volledig overzicht kan uitgemaakt worden, welke soort het beste bewaard kan worden en het geurigste hooi oplevert. Om echter practisch te werk te gaan, moet men reeds nu aan de planters vragen, of zij ook zaden van de verschillende soorten willen bewaren, want het droge gras verliest natuurlijk grootendeels zijn zaad, opdat het goede gras ook aanstonds algemeener kan worden.

Dit is ook een punt van zeer groot belang, want tot dusverre zaait men hier bijna geen gras.

Mocht onverhoopt blijken, dat alle soorten veel regen noodig hebben, dan zou men tot ander vee-

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

IV

Toestand van den Landbouw op Curaçao.

De Kapitein ter zee G. VAN LENNEP COSTER *hield in onze kolonie verblijf in de jaren 1837–1840 en maakte* „Aanteekeningen," *welke in 1842 te Amsterdam bij J. F. Schleijer gedrukt werden. Omdat nauwelijks zestig jaren verliepen tusschen het tijdperk, wat hij beschrijft en wat wij beleven, zoo dacht het ons zeer belangrijk zijn aanteekeningen over den landbouw op al onze eilanden achtereenvolgens hier over te drukken.*

Het bestuur in het Moederland heeft mede het zijne gedaan, om deze Kolonie wederom zoo veel mogelijk op te beuren, en het lot der bewoners te verbeteren. Op voordragt van den Minister van Koloniën heeft een opzettelijk onderzoek plaats gehad, of niet door middel van het aanmoedigen van den landbouw, en wat daar mede in verband staat, in vervolg van tijd de algemeene welvaart zou kunnen herleven.

Voor zoo ver ik beoordeelen kan, bestaan er tegen de uitvoering van zulk een denkbeeld groote, ja bijna onoverkomelijke hinderpalen. De gewigtigste acht ik te vinden in de ligging en natuurlijke gesteldheid van het eiland CURAÇAO, hetwelk met zeer onregelmatige jaargetijden te kampen heeft, als kunnende men daar volstrekt niet op een regelmatigen droogen of regen tijd staat maken. Er zijn voorbeelden, dat hier in een tijdsverloop van vijf jaren geen regens van eenig aanbelang gevallen zijn, waardoor dan ook het drinkwater zoo schaars werd, dat men een emmer water tegen hooge prijzen verkocht, en de hoornbeesten, de schapen en het andere vee door gebrek aan voedsel uitstierven. Ten tweede komt hier in aanmerking, dat de Curaçaosche planter het tot een vasten regel heeft aangenomen, om het aanplanten van de maïs, die tot voedsel voor zijne slaven strekt, boven alles te laten gaan. Zulks is ook zeer natuurlijk; hij kan die levensbehoefte niet missen; bij voordeelige jaren levert dat gedeelte van zijnen tuin, hewelk met maïs bezaaid is geworden, voor twee jaren kost voor zijne slaven op, en kan hij dus in dit opzigt een slecht jaar doorstaan. Zijne overige inkomsten bestaan uit hetgeen hem de veeteelt, alsmede de vruchten en groenten, die hij dagelijks in de stad op de markt laat verkoopen, opbrengen. Is echter het gewas der maïs mislukt, en hij dus genoodzaakt om het graan, tot onderhoud zijner slaven benoodigd, tegen hooge prijzen aan te koopen, dan zijn dikwijls zijne andere inkomsten daarvoor niet toereikend. Om daarin te voorzien moet hij dan zijne eigendommen bezwaren, of wel eenigen zijner slaven verkoopen. Het getal nu zijner slavenmagt is altijd nauwelijks toereikend, om de werkzaamheden op zijne plantaadjen ten uitvoer te brengen, en er is dus bij hem geen denken aan, om zijne ledig liggende gronden met andere producten te beplanten, al ware het ook dat hij daardoor, bijaldien de oogst der maïs mislukte, grootendeels in zijn behoeften zou kunnen voorzien.

Bij velen ontbreekt het daarenboven, helaas! aan lust tot werkzaamheid, aan dien ondernemingsgeest, zonder welken niets nieuws en goeds tot stand wordt gebragt. Men laat zich te spoedig door zoodanige wederwaardigheden, waaraan alle landbouwers blootstaan, ontmoedigen; men is te nalatig in het nagaan zijner zaken, hetgeen tot gevolg heeft, dat wanneer nu en dan een goed jaar daar is, veel meer achterstallige zaken af te doen zijn, dan men middelen heeft, en dat in het algemeen de meesten eerder achteruit dan voorwaarts gaan. Dit brengt dan sommige gemoederen tot eene stemming en tot het doen van stappen, die den geheelen ondergang van zoodanige planters na zich slepen moet.

Aan den tegenwoordigen gezaghebber, den Heer Baron R. F. VAN RADERS, die in het jaar 1836 aan het bestuur is gekomen, was bijzonderlijk door den Minister van Koloniën aanbevolen, om te beproeven wat al door middel van den landbouw zoude kunnen gedaan worden, om in vervolg van tijd de algemeene welvaart te bevorderen.

Zijn Hoog-Ed. bepaalde zich, na alvorens met eene daartoe benoemde Kommissie voor den landbouw, zamengesteld uit eenige der voornaamste planters, rijpelijk geraadpleegd te hebben, tot de volgende punten:

1°. Wilde hij trachten de aankwee-

voeder zijn toevlucht moeten nemen.
Schatten gelds zijn dit jaar besteed aan hooi uit Amerika. Maar bestaat er geen goedkooper middel om paarden en koeien, in den drogen tijd krachtig en gezond voedsel te geven?

Dat de commissie er voor zorge ook monsters van ander veevoeder uit te laten komen, vooral van die soorten, welke reeds door dezen of genen in onze kolonie gebruikt zijn, voor de beesten natuurlijk; opdat ook hier de ondervinding ons leere, wat goedkooper is en zonder nadeel voor het vee.

De algemeene trekken hier aangegeven, gelden ook voor de verdere onderdeelen van Afdeeling VII, waar wij niet verder over kunnen uitweiden.

Alvorens ons artikel te besluiten, moet ons nog eerst iets van het hart.

Volgens onze meening is deze afdeeling de voornaamste en kan de meest practische gevolgen hebben voor de kolonie.

Het is echter onmogelijk dat de inzendingen dezer afdeeling gereed komen vóór Februari, om de eenvoudige reden, dat de kleine Mais, welke het hoofdpunt der vergelijking zal wezen, niet rijp is voor Maart. De eilanden kunnen dus hun halmen en aren niet verzonden hebben tenzij in April. Wij hebben reeds hooren fluisteren en later is het publiek gezegd, dat de tentoonstelling zou worden uitgesteld. Van harte hopen wij, dat dit gerucht waar is, het succes der tentoonstelling kan er slechts bij winnen. Mocht echter hieromtrent nog geen plan bestaan, dan vertrouwen wij, dat spoedig een beslissing in dien zin genomen worde en bekend gemaakt. Wij durven gerust verklaren, dat dit uitstel algemeen wordt gewenscht. Maar men mag niet *onbepaald* uitstellen. Velen klagen nu, dat zij niet klaar kunnen komen, [illegible] term niet bepaald is, waardoor zij weten thans gereed te kunnen komen.

Hoe dichter bij den regentijd des te beter, daarom wil het ons voorkomen, dat begin Mei de meest geschikte tijd is.

Nog iets.

Het is een publiek geheim, dat het in de bedoeling ligt om de Hendrikschool en het Gymnastieklokaal voor expositie-zalen in te richten. Met opbouwen, exponeeren en afbreken zijn minstens een twee weken gemoeid, want 't rangschikken in de zalen is hoofdzaak en zal heel wat moeite kosten. Vacantietijd is 't noch in Februari noch Mei. Alleen om deze reden zouden wij deshalve tegen zulk een plan wezen. Daarbij komt nog, dat men niet een buitengewonen indruk zal krijgen, wanneer men in een school de tentoonstelling gaat bezoeken.

Ter waarschuwing en voorlichting drukken wij af, wat wij in het *Koloniaal Weekblad* No. 31 van 15 October lazen over De Tentoonstelling te Sidhoardja:

„De tentoonstelling te Sidhoardja schijnt, volgens het oordeel van het *Soer. Hbl.*, al heel weinig belangrijks te zien te hebben gegeven.

Eene groote fout is, volgens dat blad, de bekrompen ruimte, waarin alles werd samengepakt. Om te beginnen met de landbouwproducten, had deze afdeeling wel iets van een warong, waarin van de ruimte op de meest zuinige wijze werd gebruik gemaakt. Men zag er verschillende padi-soorten, knollen van meer of minder reusachtige afmetingen, gassave, enz. alles in kleine hoeveelheden en vlak naast en op elkaar. Niets kwam zoodoende uit, terwijl het geheel den indruk gaf, dat van verschillende plaatsen iets bijzonders, iets merkwaardigs was weggehaald om het den volke te vertoonen. Een blik op den stand van den landbouw in een zekere afdeeling werd niet verkregen en daar moet het toch heen.”

NIETS NIEUWS ONDER DE ZON.

Aan weinigen zal het bekend zijn, dat een tentoonstelling niets nieuws is op Curaçao.

Baron R. F. van Raders heeft reeds onder dagteekening van 13 Maart 1839 een publicatie doen afkondigen waarbij uitgeloofd werden:

Een vergulden zilveren beker als [illegible]

Een zilveren beker als tweede prijs, aan diegenen, welke op den 24sten Augustus 1840 zouden kunnen vertoonen:

1°. Den schoonsten ram, vooral met opzigt tot de vacht, en den ram, die in schoonheid daarop volgt.

2°. De grootste hoeveelheid, en de daarop naastvolgende hoeveelheid levende cochenille-insekten.

De toewijzing dier prijzen zou geschieden door den Gezaghebber der Kolonie, met overleg van eene daartoe te benoemen commissie van deskundige personen.

Dat hier werkelijk van een tentoonstelling sprake was blijke uit het volgend relaas voorkomend in *De Curaçaosche Courant* Deel XXVIII No. 25 do 29 Aug. 1840:

Op den 24 dezer, zijnde den dag daartoe bepaald bij publicatie van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie dd. 13|14 Maart 1839, zijn de prijzen toegekend, welke daarbij werden uitgeloofd ter bevordering en aanmoediging van de wol en chochenille kultuur in deze kolonie.

De mededingenden naar de opgemelde prijzen voor de wol productie waren:

Mevrouwen Deweduwe J. van der Meulen en Deweduwe H. Schotborgh Jz.

De Heeren M. E van der Dijs
Abm. de Veer
A. L. en S. Muller

Alle de rammen, welke bij deze gelegenheid ter keuring werden vertoond, waren eerste kruisselingen van Merinos rammen met inlandsche ooischapen, waarbij echter dient opgemerkt te worden, dat de moeders der rammen, welke voor de beste soort gekeurd zijn geworden, behooren tot kudden, bij welke omtrent twaalf jaren geleden, een spaansche ram zich had opgehouden, die de duidelijkste blijken van zijnen aard daarbij had achtergelaten.

Ondertusschen was de keus der beste vachten niet zoo gemakkelijk te bepalen en is het slechts, na eene nauwkeurige vergelijking der daarvan ontleende stapels, dat deswege is toegekend.

Aan den Heer M. E. van der Dijs de eerste en

Aan Mevrouw Deweduwe J. van der Meulen de tweede prijs.

Wat de levendige cochenille insek[illegible] personen daarvan monsters ingediend, en wel de Heer M. E. van der Dijs voornoemd eene hoeveelheid van omtrent *tien* ponden en Mevrouw Deweduwe J. van der Meulen iets minder dan *een* pond, ten gevolge waarvan ook in dit opzigt aan de genoemde personen, de daartoe gestelde prijzen werden toegewezen.

Tot de Commissie, welke den Heer Gezaghebber heeft bijgestaan in de toewijzing der prijzen, waren door Zijn HoogEdel Gestr. benoemd:

de Heeren Leden van den Koloniale Raad
J. Ph. Bosch.
C. L. van Uytrecht,
J. C. Jandroep,
M. E. van der Dijs,
en
N. Rojer.
Mitsgaders de Heeren
Abm. de Veer
A. L. S. Muller
en
J. Schotborgh Hz.

De beraadslagingen ten deze hebben met opene deuren in de raadzaal op het Gouvernementshuis plaats gehad, na afloop van welke de toekenning derzelve is geschied onder eene toepasselijke aanspraak, waarbij de Heer Gezaghebber heeft gezinspeeld op de mogelijkheid om door de productie van zekere voortbrenselen, waarvoor deze eilanden inzonderheid geschikt worden geacht, deze kolonie tot eener hoogeren trap van solide welvaart te doen verrijzen.

Als nieuwe artikelen van uitvoer, welke zich in de laatste jaren hebben voorgedaan, noemde de Heer Gezaghebber op: Watapana, Wol, Katoen, Tabak, Aloë en Cochenille, en dat men bereids eenige vordering in de productie van dezelve heeft gemaakt, moge onder anderen, bij herhaling, blijken uit de annonce van eenen verkoop, van Gouvernements wege, in een ander gedeelte van deze Courant geplaatst.”

Tot zooverre het verslag, dat wij geheel overnamen, omdat er zooveel leerrijks in voorkwam ook voor dezens tijd en de toekomstige tentoonstelling.

In bovenbedoelde annonce werden te koop aangeboden:

Ruim 46,000 lb. *Watapana*
Omtrent 3,000 lb. *Tabak* (van verschillende soorten)
16 Balen *Wol*
16 [illegible] *Katoen*
Eenige Calabassen *Aloë* en [illegible] *Cochenille*

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Het is wel te bejammeren, dat er steeds omtrent de beoordeeling van onzen toestand zóó groot verschil bestaat, waardoor natuurlijk aan het Moederland alle reden wordt gegeven van twijfel, of die toestand werkelijk niet overdreven is. [illegible]

---

king der katoen in de verschillende tuinen te bewerkstelligen.

2°. De teelt der Aloë-plant, welke in menigte op het eiland voorhanden is, aanmoedigen, ten einde daaruit de Aloë te bereiden.

3°. De Cochenille op de toena-plant (eene soort van cactus) die daarvoor geschikt schijnt, en veelvuldig op het eiland in het wild groeit, overbrengen, en zoo dit insekt als voortbrengsel van Curaçao aankweeken.

4°. De planters aanmoedigen tot verbetering van het ras hunner schapen, en om dezen op bepaalde tijden te doen scheren, opdat de wol een artikel van uitvoer mogt worden.

5°. Het aanleggen van nieuwe zoutpannen aanmoedigen, om de verzending van zout, dat in *Noord-Amerika* zeer gewild is, te doen toenemen.

Deze punten vastgesteld zijnde, heeft de Heer Gezaghebber eenen digt bij de stad gelegen tuin eerst gehuurd, en vervolgens voor Gouvernementsrekening aangekocht, welke de benaming van *Planters Rust* heeft bekomen. Aldaar werden onder het opzigt van den 2e Luit.-Adjudant Slingaarde uitgestrekte katoen-plantarijen aangelegd, hebbende men daartoe het zaad van vele soorten van katoenheesters, van de onderscheiden plantsen en eilanden doen komen en gezaaid, ten einde te kunnen nagaan welke soort hier het voordeeligst opwast en voortkomt. Op de eilanden *Bonaire* en *Aruba* liet Zijn Hoog-Ed. insgelijks zoodanige proeven nemen.

De Aloë-plant werd mede in aanzienlijke hoeveelheid aldaar geplant, om het sap daarvan te kunnen verzamelen en bereiden; men deed moeite om een met die bereiding welke nog al zorg en moeite vereischt, goed bekend persoon te bekomen. De Cochenille-insekten werden alhier in de maand November 1837, op order van Z. E. den Minister van Koloniën, door den te *Cadix* residerenden Hollandschen Consul, den Heer Lobé, van daar aangebragt, welke tevens belast was met het aanleggen der Nopallerien en de aankweeking der insekten. Hij maakte daarmede dadelijk een begin, en vleide zich, tijdens mijn verblijf met eenen gelukkigen uitslag.

Te gelijkertijd werden uit *Spanje* een honderdtal merinos-schapen van beide geslachten aangevoerd, waarvan een deel aan de voornaamste planters voor eene bepaalde som afgestaan zijn, blijvende de overigen op *Planters Rust*, om dit schapen ras aldaar verder aan te fokken, en op die wijze later in de behoeften der planters te voorzien. Door middel eener uitgifte van aandeelen verkreeg de Heer Gezaghebber de noodige gelden om nieuwe zoutpannen in het rifwater aan te leggen.

Het rapport der Kommissie voor den landbouw van 1 Januarij 1838 aan den Heer Gezaghebber gaf veel hoop op eenen goeden uitslag van deze verschillende proefnemingen. In de maand Februarij van dat jaar verliet ik dit eiland om te *Suriname* station te gaan nemen, en na aldaar bijna het geheele jaar gebleven te zijn, kwam ik niet weder te Curaçao voor in de maand December 1838. Toen werd mij door een deskundige omtrent de, gedurende het eerst gedeelte van het jaar, ten aanzien van een en ander verworvene uitkomsten het volgende medegedeeld:

De genomene proeven met de katoen zoo op *Planters Rust*, *Bonaire* en *Aruba*, als bij eenigen der voorname Curaçaosche planters, hadden eenen tamelijk goeden uitslag opgeleverd, zijnde er circa 5000 Ned. ponden katoen als eene eerste proef naar *Holland* verzonden. Voor den eersten aanvang is dit misschien niet onvoordeelig; doch het zoude wel kunnen gebeuren, dat deze cultuur in het vervolg minder goed slaagde, daar de katoenheester een ondankbaar gewas is, bij welks aankweeking men te kampen heeft met rupsen, andere insekten en wormen, waarbij hier nog het onbestendige der jaargetijden komt. Op *Bonaire* had ik zelf gelegenheid, om een veld met katoenheesters waar te nemen, die in de maand November alles beloofden, doch een maand daarna geheel en al door de rupsen vernield waren. Mijns inziens dus zal dit gewas op deze eilanden nimmer tot die hoogte kunnen gebragt worden, dat het een middel van bestaan en een artikel van uitvoer oplevert. Welligt zal men daarvan niet meer kunnen bekomen, dan voor het gebruik op het eiland benoodigd is. Van de Aloë was slechts weinig gegaard, eigenlijk niet meer dan noodig was, om voor monsters te kunnen dienen, ten einde te kunnen te weten komen, of dit artikel op de verschillende markten van *Europa* en *Amerika* ook vertier zou vinden. Naar ik vernam, zou *Liverpool* de beste markt zijn om de Curaçaosche Aloë te plaatsen.

Met de Cochenille-teelt was men door het aanleggen van Nopallerien in verschillende toena voortgegaan, doch de Curaçaosche tuinen door eenigen als niet geschikt voor de voortteling der insekten gekeurd zijnde, had dit de verdere uitbreiding van deze teelt vertraagd.

Vele planters hadden zich met ijver op de verbetering van het ras hunner schapen toegelegd, en meerder zorg voor de wol daarvan besteed, waardoor men dan ook een aanzienlijk aantal ponden wol naar *Holland* had kunnen verzenden, die een vrij voordeeligen prijs had opgebragt.

De teelt der merinos-schapen scheen met eenen goeden uitslag bekroond te zullen worden, [illegible] dezen zeer goed op het eiland, en men had dus alle reden om te vooronderstellen, dat de wol dezer schapen in het vervolg een goed debiet zou vinden.

De inzameling van het zout was op het eiland *Bonaire* door de zware regens, grootendeels mislukt; de nieuw aangelegde zoutpannen beantwoordden niet aan de verwachting, daar in dezelve verscheidene wellen ontdekt waren.

(*Wordt vervolgd.*)

Zoo lezen wij in „De Vrijmoedige" van den 5den November No. 32, onder het pseudoniem van „een Planter" o. a., terwijl hij de allertreurigste toestanden omschrijft, waarin de plantages en kleine tuinen verkeeren, „uithoofde van de sterfte van vee", „kan hij met „de meesten zekerheid „verklaren en nogmaals herhalen, „dat in de buitendistricten geen „werkelijke „armoede bestaat" „en „concludeert hij, „zoolang een dag„looner en een ambachtsman die „hoofden van gezinnen zijn, weigeren „of met den meesten weerzin voor „vijftig of vijf en twintig centen daags „als loon aan het werk te gaan, be„staat er bij hen geen armoede of „ellende."

Zou er *hier* dan *geen* overdrijving zijn?

Worden deze lieden wel betaald?

Er loopen soms zonderlinge geruchten hierover.

Wij zijn bekend met het feit, dat velen arbeiders 15 ct. daags en een kan mais daags betaald worden, die hiervoor geredelijk gaan werken.

Deze worden betaald!

Is het overdreven, dat veehouders hunne runderen verkochten voor *f* 5 en *f* 7 om de huid terug te ontvangen na slachting?

Is het overdreven, dat bijna alle huizen door de hypotheekbank verkocht, bijna alle, door haar zelf *moesten* worden aangehouden? enz.

Wanneer toch de toestand op de plantages en kleine tuinen zoo treurig is, moet dit niet reflecteeren op den armen arbeider, die toch meest van de plantages leven moet en weinigen van de stoombooten?

Zou er dan geen armoede in al de buitendistricten moeten heerschen? Eilieve, welke is de maatstaf, waarop gij armoede of ellende afmeet.

Ach! laten wij dat gescharrel met woorden staan en een groot Holl. schrijver in zijn raad volgen.

„Trekt partij voor de waarheid, „opdat er niet gezegd worde, dat „[illegible] de leugen [illegible] „die den moed bezitten eener over„tuiging, welke in hun ziel niet be„staat!"

[illegible] hier noch belastingwetten, noch rechtsvervolging met groote gestrengheid, evenmin nieuwe administrateuren van financiën ons uit den nood zullen helpen, evenmin kostbare proeftuinen met den aanhang die ons later de kosten van openbare werken vermeerderen.

Zou er niemand in Nederland zijn, die den Minister en de Tweede Kamer kan onder het oog brengen, dat het subsidie van 1904 van ± 2 ton beter besteed zou zijn aan leeningen voor plantagehouders, kwijtschelding van huur tot en met 1903 aan de arme landbouwers, dan aan onnuttige uitgaven voor [illegible], die op de treurigste [illegible] zullen moeten uitloopen [illegible].

Curaçao, 11 Nov. 1903.

J. H. W. GRAVENHORST.

PROGRAMMA.

1°.	Fiat lux-marcha	D. Delle Cese
2°.	Flora-mazurka	W. Giachi
3°.	Danza degli astri-gran valzer	V. H. Billi
4°.	Valstagnese-polka	G. B. Ferrarsi
5°.	Ceresina-mazurka	E. Corridori
6°.	Lucrezia Borgia-cavatina „Vieni la mia vendetta	G. Donizetti
7°.	Firenze-valzer	C. Gostinelli
8°.	Farfalletta-marcha	F. Bartolini

Sparta.

Met verbazing lasen wij gisteravond het ingezonden stuk van X in „El Imparcial." Hoe is het mogelijk, dat zulk een uitstekende vereeniging als Sparta geen medewerking ontvangt, zoodat het Bestuur uit gebrek aan werkende leden zich genoodzaakt zal zien de gewone vergaderingen te schorsen!

Misschien kan onderling overleg hier nog wel voorkomen, dat het plan worde uitgevoerd. Het zou ons werkelijk spijten als Sparta rekstok en ringen ging opbergen.

De gymnastiek moet in zulk een doodend klimaat nog meer beoefend worden dan in koeler streken, waar het lichaam zijn veerkracht niet zoo spoedig verliest.

Inspectiereis.

Woensdagmorgen elf uren is de H. E. G. heer Gouverneur met H. M. *De Ruijter* van de bovenwindsche eilanden teruggekeerd.

Oogst.

Als het niet spoedig en overvloedig regent, zal ook dit jaar op vele plaatsen de oogst totaal mislukken. De regen was zelden algemeen, zoodat in sommige streken nog zoo goed als niets gevallen was. Begin dezer week is op Savonette (Aruba) voor het eerst een flinke regen neergekomen, zoodat men ook daar kon beginnen te planten. En nu is het reeds half November!

Barnum en Bailey.

Een dwerg te zien op Curaçao en wel zonder dat het een halve cent kost. Het manneke is niet grooter dan een halve meter. Alleen zijn hoofd is voldoende ontwikkeld en wijst op den vollen mannelijken leeftijd. Hoe oud hij nu precies is, kan men moeilijk te weten komen. Wij verstonden van hem, dat hij vijftig jaar was, anderen beweren 45 of een goede dertig. 't Is in ieder geval een curiosum voor Curaçao.

Koloniale Raad.

Maandagavond vergaderden onder Voorzitterschap van den heer MADURO 9 leden zoodat het quorum bereikt was en de zitting gehouden kon worden. Ziekte [illegible] afwezig waren.

De heer MADURO berichtte met een enkel woord, dat de Voorzitter verhinderd was te komen, maar gaf tevens de verzekering, dat deze ziekte slechts van voorbijgaanden aard was en er dus gegronde hoop bestond, dat de heer VAN DEN BOSSCHE weer spoedig het praesidium zou kunnen waarnemen.

Hij wenschte van harte, dat deze beterschap spoedig zou intreden. Ook drukte de heer MADURO zijn vreugde uit, dat hij zelf eindelijk weer hersteld en na lange afwezigheid weer zitting kon nemen in den Raad.

Na voorlezing en goedkeuring der notulen van de vorige vergadering werd het ingekomen ontwerp tot herziening van het gewijzigde reglement op den in-, door- en uitvoer van koopmanschappen, etc. naar de afdeeling verwezen en de vergadering gesloten.

De zaal was thans voor het eerst helder verlicht met 10 electrische gloeilampjes. Aan weerszijden van het borstbeeld van wijlen Z. M. Willem III hingen groote portretten van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins.

Schoolcommissie.

Deze commissie heeft Woensdag de openbare scholen en Donderdag de bijzondere K. scholen op Pietermaai bezocht en toonde zich in het algemeen tevreden over den staat van het onderwijs.

Emigratie.

Maandag zijn met de „Prins Maurits" 49 mannen vertrokken om zich in Valencia te verhuren en daar werk te zoeken.

Voor Suriname zijn er thans van Bonaire 40 personen goedgekeurd door den dokter, 11 van Rincon, 29 van Kralendijk.

Voor Curaçao zijn er 48 goedgekeurd, waaronder ook veel buitenlui. De stadsche arbeiders, die zich vroeger aangaven zijn niet allen toegelaten.

Op een klein misverstand, dat later aanleiding tot ontevredenheid kan geven, moeten wij hier wijzen. Velen dezer arbeiders voor Suriname verkeeren in de meening, dat de werkdag van tien uur verminderd wordt tot *negen* uur door het eene uur rusttijd daartusschen. Dit is echter niet zoo. Zij moeten tien volle uren werken n. m. van 6—12 's morgens en van 1—5 's middags. Het rustuur valt van 12—1, en wordt dus niet afgetrokken van den werkdag.

Onderwijs.

De Weleerw. Zuster Sr. M. STEFANIE (Mej. C. ELLIS) heeft beden examen afgelegd voor het engelsch en Sr. M. BERCHMANS (Mej. M. VAN LOOCK) voor het spaansch. Beiden slaagden.

Aruba Phosphaat-Maatschappij

Het beredeneerd verslag van 1902—1903 is in dank ontvangen. Er werden 24 ladingen verscheept, waardoor aan uitvoerrecht op Aruba aan de Gouvernements-kas is betaald de som van *f* 4,115,48. Bovendien is een schip, in September geladen, op den 2den dezer maand uit Aruba vertrokken.

Dit jaar zullen nog verscheidene ladingen worden verscheept. Minstens vier schepen worden vóór het einde van het jaar verwacht. En voor verscheping in 1904 zijn bereids 18 ladingen verkocht.

Inlandsch vlechtwerk

Met ingenomenheid zal een ieder, die het wel meent met den inlander en de ontwikkeling zijner nijverheid, hebben vernomen dat, dank zij het initiatief van den controleur te Djombang J. E. Jasper, het plan is opgevat een handboek samen te stellen over INLANDSCH VLECHTWERK.

Dit handboek zal als een soort leiddraad dienen voor opterichten huisvlijtscholen en in het bijzonder wordt de aandacht gevestigd op de meest bekende materialen voor het vlechten, als bamboe, rotan, padannipah— en lontarbladeren, lidi (hardestelen van klapperbladeren), repen van een gedebog (pisangbast), plantenvezels, als b. v. de vezels van klappervrucht, plantenstengels, plantenwortels, en mendongbiezen.

Wij wenschen den heer Jasper het meest mogelijke succès toe. (*Kol. Weekb.*)

BONAIRE.

11 Nov. 1903.

De feestvierende honderdjarige Weduwe Anna Perina Piar heeft dien dag niet mogen overleven. Twee dagen daarna, Vrijdagnacht, overleed zij plotseling. Zaterdag is zij onder vele blijken van belangstelling ter aarde besteld. Wij hopen, dat zij reeds de kroon als belooning voor haar steeds bereide hulpvaardigheid en godvruchtig leven heeft ontvangen.

Buitenland.

Panama. — Als een voorbeeld van „reine Politiek" mag gelden wat dezen dagen in Columbia is afgespeeld. De staat Panama heeft zich weer van Columbia afgescheiden en zich onafhankelijk verklaard.

De V. S. van Amerika zonden onmiddelijk oorlogschepen om te beletten ...... dat Columbia troepen zou aan wal zetten in het *onafhankelijke* gebied en lieten tevens weten, dat noch de V. S. noch Panama [illegible] den onafhankelijken staat, en Engeland verzocht Amerika zijn onderdanen te beschermen. De vertegenwoordiger van Panama heeft zich reeds voorgesteld aan President Roosevelt en werd vriendelijk ontvangen.

Op het slot dezer berichten leest men: De acties van het kanaal zijn steeds stijgende!

Engeland. — „De vrijhandel, verklaarde Rosebery bij een vergadering te Londen heeft een toenemenden en overrijken bloei teweeggebracht, en Chamberlain zal den tegenwoordigen, uitgebreiden buitenlandschen handel van Engeland in gevaar brengen, ter wille van een kleinen onbeteekenenden handel met de koloniën. Er is geen spoor van bewijs voor, dat het middel van Chamberlain niet erger is dan de ziekte welke hij zich voorgenomen heeft te genezen, of dat door zijn plan de banden tusschen de verschillende deelen van het rijk nauwer aangehaald zullen worden. Integendeel, het plan is geschikt, om de eenmaking van het rijk te verlammen, ja zelfs te verstoren. Engeland is totnogtoe de transportfirma en het afrekenkantoor voor de wereld geweest; men moest zich hoeden, daaraan te roeren. Is eenmaal het plan van Chamberlain aangenomen, dan zal men er niet meer van kunnen afgaan, want het beschermende stelsel zal belangen en trusts scheppen, in vele gevallen ook bederf, en dergelijke elementen zullen elken terugtocht verhinderen. Men moest een geneesmiddel zoeken in wetenschappelijke methodes, in beter onderwijs en ook hierin dat men de wereld behield als een markt voor zijn onbewerkte stoffen en levensmiddelen. Chamberlain had van een aanbieding gesproken, die de kolonies gedaan hadden. Wat was die aanbieding? Een behoorlijk en praktisch rijkstarief zou een onmogelijkheid zijn, zulk een stelsel zou tallooze geschillen en tamelijk zeker het verval van het rijk na zich sleepen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen worden Dinsdag den 17den dezer om 5 P. M. gesloten.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Miguel Bethancourt y Sra, Nicolaas de Bruin, Leorencia Cranberg, Widow B. M. A. Correa, M. E. Curiel, Rosita Dumon, Delvalle & Correa, Lonnore van Embden, Gabriel A. Pinedo P, Eduardo J. Jansen, Joseph Leicsteen, W. A. Maduro, Stefani Michel, Marietta Morón, Ana Amilia Socorro, Alfredo Vanyt (2), Felis Schoop, Fransina Walman, C. Winkel & Zonen.

De brievenbus geplaatst bij de politiewacht, Waterkant, Overzijde, is tijdelijk buiten gebruik gesteld.

Officieele berichten.

Namens den Hoogedelgestrengen Heer waarn. Onder-Voorzitter van den Raad van Bestuur, tijdens de afwezigheid van den Gouverneur belast met het dagelijksch beleid van zaken, wordt bekend gemaakt, dat blijkens mededeeling van den Nederlandschen Consul te San Domingo den 11den November ontvangen, de hoofdstad dier Republiek belegerd en met een bombardement bedreigd wordt, dat het gouvernement zich verzet tegen de overgave der stad en dat de toestand aldaar gevaarlijk is.

Entre Nous.

Ter gelegenheid van haar achtsten verjaardag viert deze dames-club heden feest. Van avond half acht zal er in het Wilhelmina-park door het muziekkorps der weesjongens van Santa Rosa een concert worden gegeven.

Van harte sluiten wij ons aan bij de vele gelukwenschen, die vandaag „Entre Nous" ontvangen zal en hopen, dat zij lang moge bloeien.

In het park heeft zij een krachtig voorbeeld gegeven, van wat volhardende ijver en energie vermag.

Belgie. — In België hebben de verkiezingen plaats gehad voor den gemeenteraad die aldaar een zeer geprononceerd politiek karakter hebben. In October 1884 werden dan ook de ministers Jacobs en Woeste gedwongen, als minister af te treden omdatde verkiezingen voor den gemeenteraad niet bijzonder gunstig voor het ministerie waren uitgevallen. Ook thans hebben de liberalen getracht er een wapen uit te smeden tegen de katholieken, doch zonder succes. De strijd is trouwens in België heel wat gekalmeerd sinds de invoering van het evenredig kiesstelsel. De verkiezingen hebben sinds dien een veel rustiger verloop. Alleen in de bladen slaan de hartstochten nog wel eens in lichtelaaie uit.

De katholieken hadden dit jaar vooral gehoopt op een overwinning te Antwerpen. De liberalen hebben de belastingen sinds jaren sterk opgedreven en de bevolking had bij de jongste verkiezing voor de Kamer van groote ontevredenheid doen blijken. De katholieken hoopten dat zij dadelijk de volstrekte meerderheid zouden krijgen wanneer voor den gemeenteraad de proportioneele vertegenwoordiging niet in werking treedt en er geen verdeeling van zetels plaats heeft. Was dit gelukt, dan hadden zij alle 16 zetels gewonnen en had de raad geteld 20 katholieken; 16 liberalen en 3 socialisten.

De uitslag, hoewel niet ongunstig, heeft deze verwachtingen niet vervuld. De katholieken kregen 27.723 stemmen tegen de liberalen 160 meer of 27.883, de socialisten 3452 en de christen-democraten 600. De socialisten noch de christen-democraten hebben het quorum, d. i. het minimum getal stemmen dat op een zetel aanspraak geeft. De liberalen en katholieken hebben geen van beiden de volstrekte meerderheid, zoodat de zetels tusschen hen moeten verdeeld worden en zij er ieder acht krijgen. De toestand blijft daardoor — slechts de helft van den raad is afgetreden — 24 liberalen, 12 katholieken en 2 socialisten.

Te Brussel zijn 8 liberalen, 4 katholieken en 4 socialisten gekozen, hetgeen de toestand ook vrij wel laat gelijk bij is. Zoo is het trouwens op enkele uitzonderingen na overal. Te Saint Josse, te Noode doen de katholieken, als kleine minderheid, voor het eerst hun entree in den raad; te Bergen daarentegen, verloren zij, door het samengaan van socialisten en liberalen, de twee zetels die zij er hadden. In Namen wonnen zij er vier bij. De katholieken verplaatsen de meerderheid te hunnen gunste in 14 kleine gemeenten, maar verloren hun meerderheid in zes andere. De socialisten werden in 10 plaatsen in de minderheid gebracht en kwamen in de meerderheid in een. Te Schaerbeek is o. a. de burgemeester Kennis herkozen, een man, die door alle partijen gelijkelijk is bestreden en die den raad van deze gemeente, door allerlei dwaasheden, tot een bespotting van de geheele wereld maakt. De slotsom is dus, zooals de „Petit Bleu" het aardig zegt: hoe meer men stemt, hoe meer alles bij hetzelfde blijft.

Japan. — Japan heeft — naar de „Morning Post" uit uitstekende bron zegt te weten — geen ultimatum aan Rusland gericht, ook is het voorshands niet van plan, een dergelijken gevaarlijken stap te doen. Japan wil slechts van Rusland waarborgen hebben, dat dit geen oogmerken op Korea heeft. Met dit doel gaf het Rusland duidelijk te verstaan, dat de laatste gebeurtenissen, vooral in de buurt van de Jaloe-rivier, door de Japansche regeering met leede oogen waren gadegeslagen en verlangde het de verzekering van Rusland, dat dit land niet beproeven zou, Korea binnen zijn machtssfeer te brengen. Deze onderhandelingen loopen reeds geruimen tijd, maar zijn toch nog niet afgeloopen. Zij hebben niets uitstaande met de vraag van de ontruiming van Mantsjoerije. De Russische regeering trachtte echter beide kwesties met elkaar te verbinden en deed Japan aanbiedingen met betrekking tot Korea als Japan de verplichting op zich wilde nemen, geen eisch betreffende de ontruiming van Mantsjoerije te steunen. Japan weest die belofte af, daar in Korea alleen Rusland en Japan belanghebbenden zijn, terwijl in Mantsjoerije ook Engeland en de Vereenigde Staten belangen hebben, die gelijk staan met die van Japan. Japan kon zich nu met betrekking tot Mantsjoerije niet van de genoemde mogendheden afscheiden. Aan den anderen kant zijn de Japanners evenmin bereid, voor Engeland en de Vereenigde Staten in Mantsjoerije de kastanjes uit het vuur te halen, of in dit opzicht op Rusland pressie uit te oefenen, zoolang niet zeker is dat Amerika en Engeland met Japan gemeene zaak zullen maken.

De vraag, of er oorlog kan komen, valt, volgens den zegsman van de „Morning Post," niet zoo maar te beantwoorden. De versterking van de Russische vloot en de militaire maatregelen van de Russen in Mantsjoerije zijn eenvoudig noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, die nog niet onvoorwaardelijk het gevolg behoeven te zijn van oorlogzuchtige bedoelingen. De Russische troepen verlangen weliswaar naar den oorlog en ook Japan heeft een sterke oorlogspartij, de beide regeeringen denken er echter anders over. Beide landen zijn financieel weinig voorbereid op een langdurigen onzekeren strijd. Voor Rusland legt de overwinning nog gewicht in de schaal dat het niet zeker is, welke rol China zal spelen. Sedert eenigen tijd klaagt de Russische pers over den toenemenden Japanschen invloed in China, en men spreekt zelfs van een Aziatisch verbond tegen de Europeanen. Al zijn dergelijke beschouwingen mogelijk pas van later zorg, in Rusland houdt men toch rekening met de mogelijkheid, dat China aan den oorlog deel zal nemen. China zou 60000 door Europeesche officieren gedrilde soldaten in het veld kunnen brengen, die onder Japansche leiding de Russen [illegible] den kunnen tegenwerken. In de eerste plaats zou de vele duizenden mijlen lange spoorlijn, die de eenige achterwaartsche verbinding van de Russen vormt, aan bedenkelijke gevaren kunnen bloo tgesteld worden.

Ingezonden Mededeelingen.

Advertentien.

Eere wien eere toekomt.

Bijzondere omstandigheden dringen mij om langs dezen weg in naam van de Katholieken van St. Martin openlijk hulde en dank te betuigen aan den gouvernementsgeneesheer Dr. C. A. Shaw voor de vele en belangrijke diensten reeds gedurende zijne nog korte praktijk op dit eiland aan de bewoners bewezen.

St. Martin 1. Nov. 1903.

p. B. A. J. GIJLSWIJK,

pastoor.

Honor to whom honor is due.

Particular circumstances compel me to use this way as a means of expressing openly the homage and thanks, in the name of the Catholic members of S. Martin's community, due to the governement Physician Dr. C. A. Shaw for the many and important services already rendered to the inhabitants of this island during his short practise here.

St. Martin's, Nov. 1st. 1903.

p. B. J. A. GIJLSWIJK,

pastoor.

Bekendmaking.

[illegible] REN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 3den Januari 1902 t/m den 30sten Juni 1902, onder N°. 7362 M t/m N°. 3218 Œ zal plaats hebben op DONDERDAG den 19den November a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde Intresten.

Curaçao, den 12den November 1903.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar en Beleenbank*, está esnan for di 3 di Januari 1902 te 30 di Juni 1902 bao di No. 7362 M, te No. 3218 O lo toema lugar dia HUEBES 19 di November i dia Huebesnan, koe ta sigi.

Ta jama interesádonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 12 di November 1903.

President.

A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK.

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Marcb.	Caracas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van New-York	Oct. 10	Oct. 17	Oct. 24	Oct. 31	Nov. 7	Nov. 14
Komt aan te San Juan		22		Nov. 5		19
Vertrekt van „		23		6		20
Doet Curaçao aan		25		8		22
Komt aan te La Guaira	17	26	31	9	14	23
Vertrekt van „	18	28	Nov. 1	11	15	25
Komt aan te Pto. Cabello		29		12		26
Vertrekt van „		30		13		27
Komt aan te Curaçao	19	31	2	14	16	28
Vertrekt van „	25	Nov. 2	8	16	22	30
Doet La Guaira aan	26		9		23	
Doet Ponce „	28		11			
„ San Juan „		4		18	25	2
Komt aan te New-York	Nov. 8	9	17	23	Dec. 1	7

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marac.	Merida	Zulia	Merida	Marac.	Merida
Vertrekt van Curaçao	Oct. 19	25	Nov. 2	Nov. 9	Nov. 16	Nov. 23
Komt aan te Maracaibo	20	26	3	10	17	24
Vertrekt van „	24	30	7	13	21	27
Komt aan te Curaçao	25	31	8	14	22	28

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.